Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор
ННІ «Каразінський інститут
міжнародних відносин
та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ

«27» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ

рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**

спеціальність: **С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»**

спеціалізація: **С1.02 Міжнародні економічні відносини**

освітня програма: **Міжнародні економічні відносини**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет: **ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»**

2026/2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

«27» серпня 2026 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Ханова Олена В'ячеславівна**,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол № 1 від 26.08.2026 року

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

_____Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізацією С1.02 Міжнародні економічні відносини другого (магістерського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

_____ Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»,

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

_____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методологія дослідження міжнародних економічних процесів» складена відповідно до освітньо-професійної програми до освітньо-професійної програми підготовки фахівців:

другого (магістерського) рівня

спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

спеціалізації С1.02 Міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Методологія дослідження міжнародних економічних процесів» є формування у здобувачів знань і навичок сучасних методів аналізу та моделювання міжнародних економічних процесів, опрацювання статистичних даних з міжнародних джерел, застосування економетричних та програмних інструментів для прогнозування глобальних тенденцій і оцінювання викликів нової економіки.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

– розуміти сучасні методологічні підходи до дослідження міжнародних економічних процесів та їх прикладне значення;

– збирати й обробляти статистичні дані з міжнародних баз для аналізу соціально-економічних тенденцій;

– розраховувати та застосовувати економетричні й багатовимірні методи для виявлення закономірностей та побудови прогнозів;

– моделювати й оцінювати міжнародні економічні процеси з використанням спеціалізованого програмного забезпечення.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни для підготовки	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
2-й	2-й
Лекції	
12 год.	8 год. (у т.ч. 2 год. ауд., 6 дист.)
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
0 год.	0 год.
Самостійна робота	
54 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
0 годин	

* у разі формування малочисельних груп обсяг аудиторного навчального навантаження, відведеного на вивчення навчальної дисципліни, зменшується відповідно до Положення про планування й звітування науково-педагогічних працівників Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

1.6. Перелік компетентностей, що формує дисципліна

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні завдання та проблеми у сфері економіки та міжнародних економічних відносин в умовах невизначеності та змін, шляхом проведення наукових досліджень, впровадження інновацій, а також генерування нових ідей у контексті навчання та професійної діяльності.

ЗК 2(1). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2(2). Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3(2). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5(2). Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

СК 1(1). Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК 3(1). Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 4(1). Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження

СК 6(1). Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК 7(1). Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

ФК 1(2). Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

ФК 5(2). Здатність застосовувати кумулятивні знання, науковотехнологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

ПРН 7(1). Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

ПРН 8(1). Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науковоаналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9(1). Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 10(1). Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

ПРН 2(2). Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій ПРН 3(2). Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв’язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб’єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 5(2). Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів

ПРН 8(2). Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

ПРН 10(2). Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

1.8. Пререквізити: вивчення навчальних дисциплін

Мегатренди міжнародних економічних відносин; Кон’юнктура світових ринків

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Дизайн дослідження та формування інформаційної бази міжнародних економічних процесів

Логіка й етапи емпіричного дослідження міжнародних економічних процесів. Формулювання наукової проблеми, мети, дослідницьких питань і гіпотез. Визначення об'єкта, предмета, одиниць спостереження, просторових і часових меж дослідження. Кількісні, якісні та змішані дослідницькі стратегії. Структури економічних даних: просторові вибірки, часові ряди та панельні дані. Офіційні міжнародні бази, альтернативні й великі дані. Отримання даних через завантаження, API та SDMX. Перевірка повноти, порівнянності, актуальності, методологічної узгодженості та походження показників. Принципи етичної роботи з даними й відтворюваності дослідження.

Тема 2. Підготовка, розвідувальний аналіз та візуалізація економічних даних

Очищення, узгодження і структурування даних, опрацювання пропущених значень, виявлення аномальних спостережень. Перетворення показників, нормалізація та стандартизація. Описова статистика, аналіз розподілів, динаміки, структури та інтенсивності міжнародних економічних процесів. Індексний метод і система відносних показників у міжкраїнних та міжрегіональних порівняннях. Принципи вибору способу візуалізації відповідно до типу даних і дослідницького завдання. Побудова аналітичних таблиць, графіків, карт і дашбордів. Документування послідовності обробки даних та перевірка відтворюваності результатів.

Тема 3. Економетричне оцінювання міжнародних економічних взаємозв'язків

Кореляційний аналіз, парна та множинна регресія. Специфікація економетричної моделі, вибір залежних і пояснювальних змінних, формулювання та перевірка статистичних гіпотез. Особливості моделей на основі міжкраїнних і панельних даних. Перевірка статистичної значущості та якості моделі. Діагностика мультиколінеарності, гетероскедастичності, автокореляції та ендогенності. Розмежування статистичної асоціації та причинного зв'язку. Перевірка стійкості результатів до зміни специфікації моделі. Економічна інтерпретація коефіцієнтів і межі застосування отриманих оцінок.

Тема 4. Часові ряди та прогнозування міжнародної економічної динаміки

Структура часових рядів: тренд, циклічність, сезонність і випадкові коливання. Стаціонарність, трансформація даних та виявлення структурних зламів. Методи ковзної середньої й експоненційного згладжування. Моделі ARIMA та критерії їх вибору. Формування навчальної і тестової частин часового ряду. Оцінювання точності прогнозів за показниками MAE, RMSE і

MAPE. Точкові та інтервальні прогнози. Порівняння альтернативних моделей. Прогнозування показників міжнародної торгівлі, інвестицій, валютних курсів, цін і фінансових потоків.

Тема 5. Багатовимірні методи міжкраїнних і міжрегіональних порівнянь

Підготовка системи показників для багатовимірного дослідження. Вибір способу стандартизації та метрики відстані. Кластерний аналіз і формування типологій країн, регіонів та економічних систем. Метод головних компонент і факторний аналіз для виявлення латентних чинників. Метричне та неметричне багатовимірне шкалювання. Побудова інтегральних показників: відбір індикаторів, нормалізація, зважування та агрегування. Перевірка стійкості рейтингів і класифікацій до зміни методики розрахунку. Змістова інтерпретація та візуальне подання результатів.

Тема 6. Комплексне моделювання глобальних дисбалансів і трансформацій нової економіки

Формування системи індикаторів економічних, соціальних, фінансових, екологічних і технологічних дисбалансів. Поєднання економетричних, прогностичних і багатовимірних методів у межах одного дослідницького завдання. Оцінювання впливу цифровізації, інтелектуалізації, технологічного обміну, фрагментації світової торгівлі та порушення міжнародних ланцюгів постачання. Сценарне моделювання, стрес-тестування та аналіз чутливості. Урахування невизначеності й обмежень моделей. Розробка сценаріїв адаптації та зменшення дисбалансів. Обґрунтування практичних рекомендацій на основі результатів дослідження.

3. Структура навчальної дисципліни для підготовки

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	усього	у тому числі						усього	у тому числі				
		л	п	сем.	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4		5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Дизайн дослідження та формування інформаційної бази міжнародних економічних процесів	15	2	4				9	13		1			12
Тема 2. Підготовка, розвідувальний аналіз та візуалізація економічних даних	15	2	4				9	15		1			14
Тема 3. Економетричне оцінювання міжнародних економічних взаємозв’язків	15	2	4				9	16	1	1			14
Тема 4. Часові ряди та прогнозування міжнародної економічної динаміки	15	2	4				9	15		1			14
Тема 5. Багатовимірні методи міжкраїнних і міжрегіональних порівнянь	15	2	4				9	15		1			14
Тема 6. Комплексне моделювання глобальних дисбалансів і трансформацій нової економіки	15	2	4				9	16	1	1			14
Усього годин	**90**	**12**	**24**				**54**	**90**	**2**	**6**			**82**

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Дизайн емпіричного дослідження та формування інформаційної бази за темою магістерської роботи	4
3-4	Підготовка, розвідувальний аналіз та візуалізація міжнародних економічних даних	4
5-6	Побудова та діагностика економетричної моделі міжнародних економічних взаємозв’язків	4
7-8	Аналіз і прогнозування часових рядів міжнародних економічних показників	4
9-10	Багатовимірна класифікація та інтегральне оцінювання країн і регіонів	4
11-12	Сценарне моделювання глобальних дисбалансів та обґрунтування практичних рекомендацій	4
	Разом	**24**

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1-2	**Завдання 1. Розроблення паспорта емпіричного дослідження та формування інформаційної бази.** За темою магістерської роботи сформулювати дослідницьку проблему, питання та гіпотези; визначити об’єкт, одиниці спостереження, територіальні й часові межі, залежні та пояснювальні змінні. Підібрати міжнародні статистичні джерела, перевірити методологію розрахунку, повноту, актуальність і порівнянність показників. Сформувати первинний масив даних, реєстр джерел і словник змінних. Результати подати у формі паспорта дослідження обсягом 2–3 сторінки та файла з вихідними даними.	9	12
3-4	**Завдання 2. Підготовка та розвідувальний аналіз міжнародних економічних даних.** Провести очищення і структурування сформованого масиву, опрацювати пропущені й аномальні значення, узгодити одиниці вимірювання та часові межі. Розрахувати описові характеристики й показники динаміки, структури або інтенсивності досліджуваного процесу. Побудувати 4–6 змістовно пов’язаних візуалізацій. Подати очищений масив даних, протокол його підготовки та аналітичний коментар обсягом 2–3 сторінки.	9	14
5-6	**Завдання 3. Економетричне оцінювання міжнародних економічних взаємозв’язків.** Побудувати парну, множинну або панельну регресійну модель відповідно до поставленої гіпотези та структури даних. Обґрунтувати склад змінних і форму моделі, оцінити статистичну значущість параметрів, провести діагностику основних порушень і виконати щонайменше одну перевірку стійкості результатів.	9	14

	Розмежувати встановлені статистичні зв’язки та можливі причинні залежності. Результати оформити як аналітичний звіт обсягом 3–4 сторінки з додаванням файла розрахунків.		
7-8	**Завдання 4. Аналіз і прогнозування міжнародної економічної динаміки.** Сформувати часовий ряд показника, пов’язаного з темою магістерської роботи, та дослідити його структуру, тренд, сезонність і структурні зміни. Побудувати базову та основну прогнозні моделі, порівняти їх за показниками точності, сформувати точковий та інтервальний прогнози. Пояснити вплив виявлених зламів і зовнішніх шоків на надійність прогнозу. Подати аналітичний звіт обсягом 3–4 сторінки, таблицю оцінювання моделей, графік прогнозу та файл розрахунків.	9	14
9-10	**Завдання 5. Багатовимірне порівняння країн або регіонів.** Сформувати систему показників і вибірку об’єктів, релевантних темі магістерської роботи. Обрати та обґрунтувати один основний метод: кластерний аналіз, факторний аналіз, метод головних компонент, багатовимірне шкалювання або побудову інтегральної оцінки. Провести стандартизацію показників, виконати розрахунки та перевірити стійкість отриманої класифікації, факторної структури або рейтингу до зміни параметрів методики. Результати подати у формі аналітичної довідки обсягом 3–4 сторінки з таблицями, візуалізаціями та файлом розрахунків.	9	14
11-12	**Завдання 6. Сценарне оцінювання глобальних дисбалансів і підготовка практичних рекомендацій.** Визначити глобальний дисбаланс або виклик, безпосередньо пов’язаний із темою магістерської роботи, та сформувати систему чинників його розвитку. На основі результатів попередніх завдань розробити базовий, сприятливий і ризиковий сценарії, визначити ключові припущення та провести аналіз чутливості. Для кожного сценарію оцінити можливі зміни досліджуваних показників і сформулювати обґрунтовані рекомендації для відповідних економічних суб’єктів або інституцій. Результати оформити як аналітичну записку обсягом 4–5 сторінок зі сценарною матрицею та візуалізацією та файлом розрахунків.	9	14
	Разом	**54**	**82**

6. Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

Індивідуалізація навчання забезпечується виконанням практичних завдань і самостійної роботи на основі проблематики кваліфікаційної роботи магістра.

7. Методи навчання

Навчання за дисципліною «Методологія дослідження міжнародних економічних процесів» поєднує проблемно орієнтовані лекції, аналітичні практикуми, самостійну дослідницьку роботу та консультаційний супровід. Зміст курсу організовано як наскрізне емпіричне дослідження, пов’язане з

темою магістерської роботи: від формулювання дослідницького питання і формування інформаційної бази до побудови моделей, перевірки результатів, прогнозування та розроблення сценарних рекомендацій.

Під час лекцій застосовуються проблемний виклад, пояснення з елементами дискусії, порівняльний розгляд методів, демонстрація алгоритмів і розбір прикладних ситуацій у міжнародній економіці. Основна увага приділяється обґрунтуванню вибору методу, перевірці його передумов, визначенню меж застосування та виявленню типових помилок під час інтерпретації результатів. Теоретичні положення розглядаються на матеріалах міжнародної торгівлі, інвестицій, фінансових потоків, цифровізації, глобальних дисбалансів і трансформації світових ринків.

Практичні заняття проводяться у формі керованих аналітичних практикумів із використанням реальних даних міжнародних організацій. Здобувачі виконують очищення та структурування даних, розраховують показники, будують економетричні й прогнозні моделі, проводять діагностику, формують міжкраїнні класифікації та розробляють сценарії. Застосовуються дослідницький і проєктний методи, метод конкретних ситуацій, навчання через виконання аналітичних завдань, порівняння альтернативних моделей, аналіз помилок, дискусійне обговорення та взаємооцінювання результатів. Окремі етапи можуть виконуватися в малих групах, проте підсумкові розрахунки та їх інтерпретація мають індивідуальний характер.

Самостійна робота передбачає застосування опанованих методів до власної теми магістерського дослідження. Викладач забезпечує консультації щодо структури даних, вибору аналітичного інструментарію, перевірки моделей та оформлення результатів, а також надає формувальний зворотний зв’язок за проміжними версіями робіт. Упродовж курсу здобувач послідовно формує паспорт дослідження, масив даних, аналітичні візуалізації, економетричну і прогнозну моделі, результати багатовимірного порівняння та сценарну аналітичну записку.

Цифрові інструменти добираються відповідно до змісту завдання. Для підготовки даних можуть використовуватися Excel і Power Query; для статистичного аналізу та моделювання – SPSS, JASP, EViews, Orange, R або Python; для візуалізації – Excel, Power BI та інші доступні засоби. Дистанційний курс у Moodle використовується для розміщення навчальних матеріалів, вихідних даних, покрокових інструкцій, завдань, робочих файлів і надання зворотного зв’язку.

8. Методи контролю

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі методи оцінювання знань:

– поточний контроль здійснюється під час практичних занять і перевірки самостійної роботи за результатами виконання шести індивідуальних аналітичних завдань. Оцінюються обґрунтованість дослідницького дизайну,

якість сформованих даних, правильність вибору і застосування методів, коректність розрахунків, діагностика моделей, змістовність інтерпретації та відповідність висновків отриманим результатам. Для підтвердження самостійності здобувач може пояснювати логіку роботи, відповідати на уточнювальні запитання та відтворювати окремі етапи розрахунків;

– підсумковий контроль проводиться у формі екзамену та передбачає комп'ютерне тестування за всіма темами дисципліни. Екзаменаційні завдання перевіряють розуміння логіки емпіричного дослідження, здатність обирати метод відповідно до структури даних і поставленої проблеми, оцінювати якість моделей, інтерпретувати результати статистичного аналізу та визначати межі їх практичного застосування.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота						Разом	Екзамен	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	60	40	100
6	6	12	10	14	12			

Т1, Т2 ... – теми

Поточний контроль – **60 балів,** з них:

– завдання №1 – 6 балів;
– завдання №2 – 6 балів;
– завдання №3 – 12 балів.
– завдання №4 – 10 балів.
– завдання №5 – 14 балів.
– завдання №6 – 12 балів.

Підсумковий контроль – **40 балів,** з них:

– 40 балів (20 тестів х 2 бали)

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він набрав не менше **25 балів з поточної успішності**.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів завдань (поточних, індивідуальних та підсумкового контролю) наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5143

Використання технологій штучного інтелекту. Застосування ШІ під час вивчення дисципліни регулюється Політикою Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна щодо використання штучного інтелекту та Кодексом академічної доброчесності Університету.

Під час підготовки до семінарських занять і виконання практичних, аналітичних, проєктних та дослідницьких завдань дозволяється використовувати модель «ШІ як асистент» для пошуку і систематизації інформації, попереднього добору джерел, пояснення складних понять, структурування роботи, пошуку ідей та мовного редагування. Отримані матеріали мають допоміжний характер. Фінальний текст, розрахунки, аргументація, аналіз, інтерпретація результатів, висновки та прийняті рішення готуються здобувачем освіти самостійно. Відповіді ШІ не є науковими джерелами, а відповідальність за достовірність наведених відомостей, посилань і результатів несе здобувач освіти.

Під час усного опитування, модульних контрольних робіт, заліку, екзамену та інших контрольних заходів звернення до ШІ забороняється. Виняток становлять визначені викладачем завдання, що передбачають застосування моделі «ШІ як інструмент» для аналізу даних, створення візуалізацій, порівняння результатів роботи різних моделей або проведення навчальних експериментів. Умови та допустимі межі його застосування повідомляються до початку виконання завдання.

Кожна письмова робота повинна містити відомості про застосування ШІ. Якщо відповідні технології не використовувалися, зазначається: «Під час виконання роботи технології штучного інтелекту не використовувалися». В іншому випадку вказуються назва сервісу або моделі, дата, характер отриманої допомоги та опрацьовані за її допомогою елементи роботи. На вимогу викладача здобувач освіти надає використані запити, отримані відповіді, проміжні матеріали, вихідні дані або файли розрахунків.

Для підтвердження самостійності роботи та сформованості практичних навичок викладач може провести додаткове усне опитування або запропонувати пояснити послідовність дій, відтворити розрахунок, опрацювати дані, побудувати візуалізацію чи продемонструвати роботу з відповідним цифровим інструментом. Результати перевірки враховуються під час оцінювання. Дані автоматизованих ШІ-детекторів використовуються лише як допоміжна інформація.

Належним чином задекларованe застосування ШІ у встановлених межах не впливає на оцінку. Незадекларованe або заборонене використання, подання згенерованого матеріалу як власного чи неможливість підтвердити самостійність виконання основної частини завдання є підставою для оцінювання роботи у 0 балів та її повторного виконання. Рішення приймається за сукупністю матеріалів перевірки відповідно до критеріїв оцінювання та внутрішніх нормативних документів Університету.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70 – 89	добре

50 – 69	задовільно
0 – 49	незадовільно

Зарахування неформальної освіти

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Рішення ухвалюється науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого пакету документів від здобувача освіти.

Незалежно від кількості додаткових активностей, максимальна кількість балів поточної успішності не може перевищувати 60 балів.

10. Рекомендована література

Основна:

1. Ханова О.В. Дистанційний курс «Методологія дослідження міжнародних економічних процесів». URL: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5143.

2. Cleff T. *Applied Statistics and Multivariate Data Analysis for Business and Economics : A Modern Approach Using R, SPSS, Stata, and Excel*. 2nd rev. and extended ed. Cham : Springer, 2025. XXV, 555 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-78070-7 .

3. Maitra S. *A Practical Guide to Static and Dynamic Econometric Modelling: Examples and Analysis with Python Code Embedded*. Cham : Springer, 2025. XIII, 201 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-86862-7 .

4. Wooldridge J. M. *Introductory Econometrics : A Modern Approach*. 8th ed. Boston, MA : Cengage, 2025. 848 p. URL: https://www.cengage.com/c/new-edition/9780357900161/ (дата звернення: 18.08.2026).

5. Hyndman R. J., Athanasopoulos G. *Forecasting : Principles and Practice*. 3rd ed. Melbourne : OTexts, 2021. URL: https://otexts.com/fpp3/ (дата звернення: 18.08.2026).

6. *Handbook on Constructing Composite Indicators : Methodology and User Guide* / OECD, European Union, European Commission, Joint Research Centre. Paris : OECD Publishing, 2008. 162 p. DOI: https://doi.org/10.1787/9789264043466-en.

7. Bjärkefur K. G., Cardoso de Andrade L., Daniels B. B., Jones M. R. *Development Research in Practice : The DIME Analytics Data Handbook*. Washington, DC : World Bank, 2021. DOI: https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1694-9 .

8. Березька К. М. Економетрика: основи теорії та комп'ютерний практикум : посібник. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 64 с. URL:

https://dspace.wunu.edu.ua/items/5470e687-43f6-4100-bc04-490993f97475 (дата звернення: 18.08.2026).

Допоміжна:

1. Angrist J. D., Pischke J.-S. *Mostly Harmless Econometrics : An Empiricist's Companion*. Princeton, NJ : Princeton University Press, 2009. XIII, 373 p. URL: https://eprints.lse.ac.uk/6128/ (дата звернення: 18.08.2026).

2. Arbia G. *A Primer for Spatial Econometrics : With Applications in R, STATA and Python*. 2nd ed. Cham : Palgrave Macmillan, 2024. XIX, 234 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-57182-4 .

3. James G., Witten D., Hastie T., Tibshirani R., Taylor J. *An Introduction to Statistical Learning : With Applications in Python*. Cham : Springer, 2023. XV, 607 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-38747-0.

4. Mills T. C. *Modelling Trends and Cycles in Economic Time Series*. 2nd ed. Cham : Palgrave Macmillan, 2021. XI, 214 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-76359-6 .

5. Wickham H., Çetinkaya-Rundel M., Grolemund G. *R for Data Science*. 2nd ed. Sebastopol, CA : O'Reilly Media, 2023. 576 p. URL: https://r4ds.hadley.nz/ (дата звернення: 18.08.2026).

6. Zelterman D. *Applied Multivariate Statistics with R*. 2nd ed. Cham : Springer, 2023. XIX, 463 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-031-13005-2 .

7. Zong P. *The Art and Science of Econometrics*. London ; New York : Routledge, 2022. 248 p. URL: https://www.routledge.com/The-Art-and-Science-of-Econometrics/Zong/p/book/9781032227276 (дата звернення: 18.08.2026).

8. Пономаренко В. С., Малярець Л. М. Багатовимірний аналіз соціально-економічних систем : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2009. 384 с. URL: https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/3113 (дата звернення: 18.08.2026).

9. Економетрика : методичні вказівки для виконання завдань самостійної роботи / уклад.: К. М. Березька, О. М. Мартинюк, С. А. Пласконь та ін. Тернопіль : ЗУНУ, 2024. 69 с. URL: https://dspace.wunu.edu.ua/items/d0f05fd4-244a-4980-8625-e2f24e21e94a (дата звернення: 18.08.2026).

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

Міжнародні статистичні й аналітичні платформи

1. World Bank Open Data. The World Bank. URL: https://data.worldbank.org/ (дата звернення: 18.08.2026).
2. IMF Data. International Monetary Fund. URL: https://data.imf.org/ (дата звернення: 18.08.2026).
3. OECD Data Explorer. Organisation for Economic Co-operation and Development. URL: https://data-explorer.oecd.org/ (дата звернення: 18.08.2026).

4. UNCTAD Data Hub. United Nations Conference on Trade and Development. URL: https://unctadstat.unctad.org/ (дата звернення: 18.08.2026).
5. WTO Stats. World Trade Organization. URL: https://stats.wto.org/ (дата звернення: 18.08.2026).
6. Eurostat Database. European Commission. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/data/database (дата звернення: 18.08.2026).
7. Trade Map. International Trade Centre. URL: https://www.trademap.org/ (дата звернення: 18.08.2026).
8. UN Comtrade Database. United Nations Statistics Division. URL: https://comtradeplus.un.org/ (дата звернення: 18.08.2026).
9. Global Innovation Index. World Intellectual Property Organization. URL: https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index (дата звернення: 18.08.2026).
10. Human Development Data Center. United Nations Development Programme. URL: https://hdr.undp.org/data-center (дата звернення: 18.08.2026).
11. Worldwide Governance Indicators. The World Bank. URL: https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators (дата звернення: 18.08.2026).
12. Business Ready (B-READY). The World Bank. URL: https://www.worldbank.org/en/businessready (дата звернення: 18.08.2026).

Програмні та навчально-методичні ресурси

13. EViews Tutorials. S&P Global. URL: https://www.eviews.com/Learning/index.html (дата звернення: 18.08.2026).
14. EViews Online Help. S&P Global. URL: https://www.eviews.com/help/helpintro.html (дата звернення: 18.08.2026).
15. Resources for IBM SPSS Statistics. IBM. URL: https://www.ibm.com/products/spss-statistics/resources (дата звернення: 18.08.2026).
16. SPSS Learning Resources. UCLA Office of Advanced Research Computing. URL: https://stats.oarc.ucla.edu/spss/ (дата звернення: 18.08.2026).
17. How to Use JASP. JASP Team. URL: https://jasp-stats.org/how-to-use-jasp/ (дата звернення: 18.08.2026).
18. Orange Data Mining: Documentation. University of Ljubljana. URL: https://orangedatamining.com/docs/ (дата звернення: 18.08.2026).

12. Особливості навчання в умовах дії обставин непереборної сили

Навчання в умовах обставин непереборної сили здійснюється відповідно до наказів і розпоряджень ректора за змішаною формою або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з забороною відвідування ЗВО здобувачам вищої освіти надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі, режим доступу: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5143.